

Ustanoviteljica in izdajateljica

Društvo katoliških pedagogov Slovenije in
Družba Jezusova

Svet revije

mag. Miran Žvanut
mag. Albert Bačar
dr. Viljem Lovše
Jože Mlakar
Marjan Peneš
dr. Andrej Perko
Marija Šušteršič
Marija Žabjek

Odgovorni urednik

dr. Silvo Šinkovec

Uredniški odbor

Erika Ašič
dr. Janez Gabrijelčič
dr. Dejan Hozjan
dr. Jana Kalin
dr. Vanja Kiswarday
mag. Marijana Kolenko
dr. Nives Ličen
prof. Bernarda Mal
dr. Anton Meden

Naslov uredništva

Vzgoja, Rožna ulica 2,
1000 Ljubljana
01/43-83-983
revija.vzgoja@gmail.com
silvo.sinkovec@rkc.si
http://www.revija-vzgoja.si

ID za DDV

SI64231160

Transakcijski račun

SI56 6100 0000 9750 496
odprt pri Delavski hranilnici d.d.

Oblikovanje in prelom

Tiskarna Oman, Kranj

Tisk

Belin

Lektoriranje

Barbara Rodošek

Revija *Vzgoja* izhaja štirikrat letno. Cena
izvoda v letu 2022 je 5,80 €. Naročnina
za naročnike v Sloveniji je 23 € (tujina 36 €).

DDV in poštnina sta všeta v ceno.

Odpoved naročnine sprejemamo samo
pisno za naslednje obračunsko obdobje.
Navodila za pisanje prispevkov lahko dobite
na uredništvu ali na spletni strani.

Prispevkov ne honoriramo.

Če naročniki svojega izvoda ne prejmete na
dom, prosimo, da nas o tem obvestite.

Natisnjenih 1500 izvodov.

ISSN: 1580-0482

Revijo sofinancirata Javna agencija
za raziskovalno dejavnost RS
in Ministrstvo za kulturo.

Lepota

■ **Silvo Šinkovec**, D. J., dr. ped. znanosti, psiholog, defektolog in teolog, je predavatelj, terapevt, voditelj več seminarjev, šol za starše in duhovnih vaj, urednik revije *Vzgoja*, duhovni asistent DKPS in direktor *Inštituta Franca Pedička*.

Ko smo bili otroci, so nas starši učili bonton. Ob srečanju s sorodniki so nas učili, da jih pozdravimo. Dati roko in pogledati človeka v oči. To starši delajo tudi danes. Bonton je ritual, ki ga človek uporablja, forma, ki izraža vsebino. Forma sama po sebi je prazna, če nima vsebine, tako kot je metoda sama po sebi le orodje, ne pa cilj pri pedagoškem delu. Pozdraviti pomeni spoštovati človeka, mu priti blizu, ga sprejeti, se mu posvetiti. Posvetiti mu svoj čas in nekaj sebe. Zato se mu približamo, mu stisnemo roko, ga pogledamo v oči. Pozdrav pomeni pripravljenost za srečanje, ustvarjanje zaupanja. Zato 'dati roko' ni samo podaja roke, ampak je kulturni izraz, je govorica. Bonton ni samo primerno vedenje, je govorica, kultura.

Otrok ne ve, katero roko naj da v pozdrav. Ponavadi pomoli tisto, ki je prosta. Starši so nas učili, da damo desno roko, 'ta lepo'. V ponarodeli modrosti desna in leva simbolno predstavljata lepo in grdo. To izvira iz evangelija, ko sta ob Jezusu na križu visela dva razbojnika. Desni je Jezusa spoštoval, ker je vedel, da umira pravičen človek, levi se je iz njega norčeval. Prvi si je odprl pot v nebesa, ker se je pokesal svojih zločinov in grehov, drugi je ostal na poti, kamor je bil namenjen. Ena roka simbolno predstavlja pot v luč, druga predstavlja temo in dela teme. Zato je prva lepa, druga pa grda.

Grki so trdili, da je vsako bitje resnično, lepo, dobro in eno. Resnično, ker obstaja in biva. Eno, ker je povezano z izvirom vsega bivajočega. Lepo in dobro, ker deleži bistvene lastnosti izvira življenja. Človek kot simbolno bitje uporablja besedo, ki ga povezuje s pomenom izgovorjenega. Močnejša je povezava z virom bivanja, bolj jasne so besede, preprostejša in učinkovitejša je komunikacija. Besedi *kalós* (καλός), ki pomeni lep, in *agathós* (ἀγαθός), ki pomeni dober, sta ključni besedi evropske tradicije. Človek želi biti lep in dober, svet in resničen, pošten in pravičen. Resničnost ga povezuje z bistvom bivanja. Če ni povezan, iz-

gubi temeljno vez in postane prazen ter izgubljen. Brez povezanosti je bivanjsko osamljen. Karel Ozvald je pred 100 leti pedagogiko označil kot vedo o skrivnosti učlovečevanja človeka. Človek po rojstvu šele nastaja. Razvojna psihologija odkriva zakonitosti psihičnega razvoja, Ozvalda pa zanima, kako se oblikuje človek kot človek. Tudi Unescova komisija pravi: učiti se biti. Ozvald predpostavlja, da vsak izobrazjen človek pozna osnovne zakonitosti duhovne rasti človeka in človeških skupnosti. Ozvald si želi, da bi človek težil po 'veliko – biti' in se ne bi zadovoljil samo z 'veliko – storiti'.

Messer človekovo življenje razdeli na osem področij: čutno, vitalno, gospodarsko-tehnično (korist), znanstveno (spoznavanje resnice), umetnost (lepota), socialno (ljubezen do bližnjega, poštenost in pravica), politično (oblast) in versko (sveto). Unesco ga deli na štiri: vedeti, delati, živeti v skupnosti in biti. Zato se tudi danes lahko sprašujemo, za katero področje pripravljamo učence: za veliko delati, zaslužiti in biti prvi ali za področje postajati velik človek.

Ozvald razlikuje med civilizacijo in kulturo. Pri civilizaciji gre za intelekt, pri kulturi za celotno dušo. Po Berdjajevu se civilizacija rojeva iz človekove volje do realnega življenja, realne moči, realne sreče, ki jo predstavlja trenutna zadovoljitev, kultura pa odraža človekovo simbolnost in kontemplativnost. Da človek dela dobro, da dela lepa dejanja, ima globljo motivacijo. Kdor je v svojem srcu povezan z Lučjo, bo delal lepa, dobra dela. Kdor je v svojem bistvu povezan s svetostjo, bo deloval kot svetel, to je svet človek.

Bomo ostali na ravni civilizacije, tehničnega razvoja ali bodo naše šole kulturna središča, ki gojijo smisel za lepo in dobro, za resnično in sveto? Duhovnost se razvija v skupnostih, zato je kulturna šola lahko zibelka duhovnega učlovečevanja človeka. Pregovor pravi, da je za vzgojo otrok potrebna cela vas, skupnost. Pomemben je duh ali kultura skupnosti. ◀